

Lakialoite LA 8/2024 vp

Arja Juvonen ps

Lakialoite laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta

Eduskunnalle

PERUSTELUT

Eduskunnassa käsiteltiin vuonna 2018 kansalaisaloite "Eutanasia-aloite hyvän kuoleman puolesta". Eduskunta hylkäsi aloitteen, mutta edellytti valtioneuvostoa asettamaan asiantuntijatyöryhmän selvittämään elämän loppuvaiheen hyvää hoitoa, itsemääräämisoikeutta sekä saattohoitoa ja eutanasiaa koskevia sääntelytarpeita.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama asiantuntijatyöryhmä esittää yksimielisenä näkemyksenään, että palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa tulisi kehittää ja saattohoidon saatavuutta sekä osaamista lisätä. Asiantuntijatyöryhmä esittää säädösehdotuksia voimassa olevaan terveydenhuoltolakiin (1326/2010), ja tämän lakialoitteen tarkoituksena on saattaa ehdotukset lain kahteen pykälään.

On tärkeää, että palliatiivista ja saattohoitoa koskevat säännökset ja määräykset saatetaan terveydenhuoltolain erilliseen uuteen 24 a §:ään. Tämä korostaa sääntelyn merkitystä ja voi tehostaa terveydenhuoltoalan ohjaus- ja valvontakeinojen ja sanktioiden käyttöä.

Terveydenhuoltolain 50 §:ssä säädetään kiireellisestä hoidosta. Tähän pykälään on syytä lisätä myös säädös oikeudesta saattohoitoon.

Äkillisissä ja yllättävissä sairaustapauksissa ja hoitotilanteissa voi tulla vastaan tilanteita, joissa potilaan terveydentilassa tapahtuu muutoksia huonompaan suuntaan. Kiireellisen hoidon tulee kyetä tarjoamaan potilaille nopeasti hänen tarvitsemaansa hoivaa ja hoitoa. Oikeus hyvään palliatiiviseen ja saattohoitoon tulee olla myös kiireellisessä hoivassa.

Elämän loppuvaiheen asiantuntijatyöryhmä on säädöstyöryhmän valmistelun perusteella päättänyt seuraavaan alustavaan säädösehdotukseen, joka lisättäisiin terveydenhuoltolakiin.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

terveydenhuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 50 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1281/2022, sekä
lisätään lakiin uusi 24 a § seuraavasti:

24 a §

Palliativinen hoito ja saattohoito

Hyvinvointialueen on järjestettävä palliativinen hoito ja saattohoito.

Palliativisella eli oireita lievittävällä hoidolla tarkoitetaan potilaan aktiivista kokonaisvaltaista elämän loppuvaiheen hoitoa erityisesti, kun kuolemaan johtava tai henkeä uhkaava sairaus tai vamma aiheuttaa potilaalle kärsimystä ja heikentää hänen elämänlaatuaan. Saattohoito on osa palliativista hoitoa, ja se ajoittuu oletetun kuolinhetken välittömään läheisyyteen.

Palliativinen hoito ja saattohoito järjestetään porrasteisesti osaamistasojen (perustaso, erityistaso ja vaativa erityistaso) laatukriteereiden mukaisesti ja niin, että valtakunnallisesti tasa-arvoinen, tarvelähtöinen hoitoon pääsy turvataan.

Sairaanhoitopiireissä tulee olla monipuoliset ja moniammatilliset erityistason palliativiset keskuskeskukset, jotka tarjoavat erityistason avo- ja vuodeosastopalveluita sekä vastaavat konsultaatio- ja päivitystuen järjestämisestä 24 tuntia joka vuorokausi. Sairaanhoitopiireissä tulee myös olla koko sairaanhoitopiiriin kattavat palliativiset kotisairaalaverkostot, joita koskevien palveluiden tulee olla saatavilla 24 tuntia joka vuorokausi.

Yliopistosairaanhoitopiireissä tulee olla palliativiset keskuskeskukset, jotka vastaavat vaativan erityistason palliativisen hoidon palveluista koko erityisvastuualueella ja lasten ja nuorten palliativisen hoidon ja saattohoidon toteuttamissuunnitelmien laadinnasta.

Tarkempia määräyksiä palliativisen hoidon ja saattohoidon palveluiden tuottamisesta ja laadun parantamisesta säädetään valtioneuvoston tai sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

50 §

Kiireellinen hoito

Kiireellinen sairaanhoito, mukaan lukien saattohoito, kiireellinen suun terveydenhuolto, mielenterveyshoito, päihdehoito ja sosiaalinen tuki, on annettava sitä tarvitsevalle potilaalle hänen asuinpaikastaan riippumatta. Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakialoite LA 8/2024 vp

Helsingissä 14.3.2024

Arja Juvonen ps